

ถอดบทเรียนจากการบรรยายหัวข้อ...

ประมวลจริยธรรมและแนวทางปฏิบัติที่ดี ของรัฐวิสาหกิจ

โดย คุณวราภา เลิศชัยเลิศวณิชกุล
ที่ปรึกษาอิสระด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคล สำนักงาน ก.พ.
30 พฤษภาคม 2565

เหตุผลความจำเป็นที่จะต้องยกระดับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

มาตรา 76

: พัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีทัศนคติ
เป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวก รวดเร็วไม่เลือกปฏิบัติ
และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

: รัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ
ใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ในหน่วยงานนั้นๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรม
ดังกล่าว

เหตุผลความจำเป็นที่จะต้องยกระดับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562

มาตรา 5

กำหนดให้มาตรฐานทางจริยธรรม คือ หลักเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประกอบด้วย 7 ประการ และให้ใช้เป็นหลักสำคัญในการจัดทำประมวลจริยธรรมของหน่วยงานของรัฐที่จะกำหนดเป็นหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับสภาพคุณงามความดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยึดถือสำหรับการปฏิบัติงานการตัดสินใจความถูกต้อง การปฏิบัติที่ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ ตลอดจนการดำรงตนในการกระทำความดีและละเว้นความชั่ว

ความสำคัญของ พ.ร.บ.มาตรฐานทางจริยธรรม

- เป็นกลไกควบคุมอำนาจรัฐ
- หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีความรู้ความเข้าใจใน เรื่อง มาตรฐานทางจริยธรรม ประมวลจริยธรรม และข้อกำหนดจริยธรรมให้ต้องแท้

พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562

มาตรา 5

- (1) ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ อันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (2) ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่
- (3) กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม
- (4) คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ
- (5) มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน
- (6) ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ
- (7) ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ

ชมวิดีโอทัศน์มาตรฐานทางจริยธรรม 7 ประการ

<https://www.ocsc.go.th/node/3491>

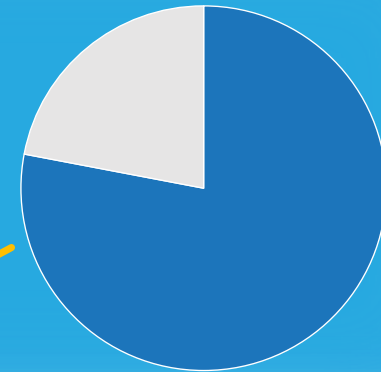
ผลการสำรวจทัศนคติของประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีต่อคำนิยามหรือมาตรฐานทางจริยธรรมของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ
สะท้อนปัญหาการขับเคลื่อนการรับรู้และความเข้าใจมาตรฐานจริยธรรม

การสำรวจการรับรู้และเข้าใจมาตรฐานจริยธรรมของประชาชนกลุ่มตัวอย่างพบว่า...

ร้อยละ 81

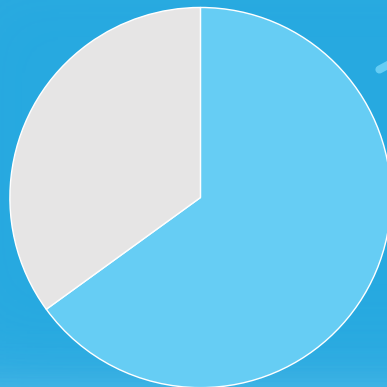
ไม่ทราบว่า
มีการออกพระราชบัญญัติมาตรฐานจริยธรรม

ร้อยละ 78

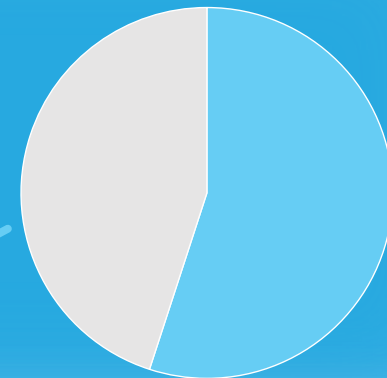
ไม่เคยทำความเข้าใจเนื้อหาเกี่ยวกับ
ประมวลจริยธรรมภายในหน่วยงานรัฐมาก่อน

การสำรวจการรับรู้และเข้าใจมาตรฐานจริยธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐพบว่า...

ร้อยละ 65.3

ไม่ทราบว่า
มีการออกพระราชบัญญัติมาตรฐานจริยธรรม

ร้อยละ 55.1

ไม่เคยทำความเข้าใจเนื้อหาเกี่ยวกับ
ประมวลจริยธรรมภายในหน่วยงานของตน

ปัญหามาตรฐานจริยธรรมในหน่วยงานของรัฐ

ประชาชน

- การเบียดบังทรัพย์สินราชการไปใช้ส่วนตัว
- การทักท้วงเมื่อพบเจ้าหน้าที่ทุจริต
- การใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการเอื้อประโยชน์
- การรับงานนอกเพื่อประโยชน์แอบแฝง
- การปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ
- การใช้ทรัพยากรรัฐอย่างคุ้มค่า
- การให้บริการอย่างเท่าเทียม
- การปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากอคติ
- การเลือกปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐ

...ความกังวลในมุมมองของ...

เจ้าหน้าที่รัฐ

- การแสดงความเห็นแย้งต่อผู้บังคับบัญชากรณีพบการทุจริต
- การไม่เพิกเฉยเมื่อพบการทุจริต
- การช่วยเหลือเมื่อประชาชนได้รับความไม่เป็นธรรม
- ยึดมั่นทำในสิ่งที่ถูกต้อง
- การใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการเอื้อประโยชน์
- การรับงานนอกเพื่อประโยชน์แอบแฝง

การขับเคลื่อนมาตรฐานทางจริยธรรม

หน่วยงาน

คณะกรรมการมาตรฐาน
ทางจริยธรรม (ก.ม.จ.)
(มาตรา 13)

1

องค์กรกลางที่มีหน้าที่
จัดทำประมวลจริยธรรม/
องค์กรที่มีหน้าที่จัดทำ
ประมวลจริยธรรม
(มาตรา 20)

2

หน่วยงานของรัฐ
(มาตรา 19)

3

การขับเคลื่อน

พระราชบัญญัติ
มาตรฐานทางจริยธรรม
พ.ศ.2562

ประมวลจริยธรรม

ข้อกำหนดจริยธรรมหน่วยงาน
ของรัฐหรือพฤติกรรมที่ควรกระทำ
และไม่ควรกระทำที่เหมาะสม
แก่ภารกิจที่มีลักษณะเฉพาะของ
หน่วยงานหรือสาขาวิชาชีพ

กลไกการขับเคลื่อนมาตรฐานทางจริยธรรม

หน่วยงาน

คณะกรรมการมาตรฐาน
ทางจริยธรรม (ก.ม.จ.)
(มาตรา 13)

- เสนอแนะและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านมาตรฐานทางจริยธรรมและการส่งเสริมจริยธรรมภาครัฐต่อคณะรัฐมนตรี
- กำหนดแนวทาง มาตรการในการขับเคลื่อนการดำเนินกระบวนการรักษาจริยธรรม รวมทั้งกลไกและการบังคับใช้
- กำหนดแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพ เสนอแนะมาตรการในการเพิ่มพูนประสิทธิภาพและเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม
- กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการตามมาตรฐานทางจริยธรรม
- ตรวจสอบรายงานประจำปีของหน่วยงานของรัฐ และรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะรัฐมนตรี
- ให้ความและวินิจฉัยปัญหาที่เกิดจากการใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้

องค์กรกลางที่มีหน้าที่
จัดทำประมวลจริยธรรม/
องค์กรที่มีหน้าที่จัดทำ
ประมวลจริยธรรม
(มาตรา 20)

- จัดทำประมวลจริยธรรม กระบวนการรักษาจริยธรรม
- กำกับดูแลการดำเนินกระบวนการรักษาจริยธรรม
- จัดหลักสูตรการฝึกอบรม ดำเนินการเผยแพร่ความเข้าใจ
- กำหนดมาตรการจูงใจและมาตรการที่ใช้บังคับ
- ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม

หน่วยงานของรัฐ
(มาตรา 19)

- กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาจริยธรรม
- ดำเนินกิจกรรมการส่งเสริม สนับสนุน ให้ความรู้ ฝึกอบรม และพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- จัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพ
- กำหนดกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบพฤติกรรม
- สร้างเครือข่ายและประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชน
- จัดทำรายงานและประเมินผล

ประมวลจริยธรรมผู้บริหารและพนักงานรัฐวิสาหกิจ

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) ได้จัดทำขอความคิดเห็นต่อร่างประมวลจริยธรรมผู้บริหารและพนักงานรัฐวิสาหกิจตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรม (ก.ม.จ.) กำหนด

หลักการ

- ไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมตามมาตรา 5
- สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยงาน ยึดโยงกับหลักการตามรัฐธรรมนูญ ยุทธศาสตร์ชาติ บริบทสากล และการแก้ไขปัญหาหรือความเสี่ยงทางจริยธรรม
- แสดงให้เห็นอุดมการณ์ คุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดี

วิธีการ

- จัดให้มีการรับฟังความเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
- จัดทำร่างประมวลจริยธรรมเสนอต่อ ก.ม.จ.
- ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ประมวลจริยธรรมผู้บริหารและพนักงานรัฐวิสาหกิจ

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อ 29 กันยายน 2564

1

■ ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ อันได้แก่ ชาติ ศาสนา

พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ด้วยการส่งเสริม สนับสนุนและ

พิทักษ์รักษาสถาบันหลักของประเทศ การรักษาผลประโยชน์และ

ชื่อเสียงของประเทศชาติการปฏิบัติตามหลักศาสนา และการเทิดทูน

รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์รวมทั้งปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ

และกฎหมายและไม่แสดงการต่อต้านหรือกระทำการอันอาจเป็น

ปฏิปักษ์ต่อสถาบันหลักของประเทศ

ประมวลจริยธรรมผู้บริหารและพนักงานรัฐวิสาหกิจ

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อ 29 กันยายน 2564

2

■ ชื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่

ด้วยการปฏิบัติ หน้าที่อย่างตรงไปตรงมาตามกฎหมายและตาม
ทำนองคลองธรรม มีจิตสำนึกที่ดีโดยมีความสุจริตใจเป็นที่ตั้ง
พร้อมรับการตรวจสอบและผลจากการกระทำของตนรวมทั้งคำนึงถึง
จริยธรรมในบริบทที่เป็นสากลในเรื่องสังคม สิ่งแวดล้อม สิทธิ
มนุษยชน และเคารพ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และจรรยาบรรณ
วิชาชีพ

ประมวลจริยธรรมผู้บริหารและพนักงานรัฐวิสาหกิจ

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อ 29 กันยายน 2564

3

■ **กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม** ด้วยการกล้าตัดสินใจและยกย่องผู้ที่ทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม และกล้าแสดงความคิดเห็น คัดค้าน หรือเสนอให้มีการลงโทษผู้ที่ทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง รวมทั้งไม่ยอมกระทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสมเพียงเพื่อรักษาผลประโยชน์หรือสถานภาพของตนเอง

ประมวลจริยธรรมผู้บริหารและพนักงานรัฐวิสาหกิจ

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อ 29 กันยายน 2564

4.

คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ ด้วยการตระหนักถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง มีความเสียสละ และมีจิตสาธารณะในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งไม่กระทำการอันมีลักษณะเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม และไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

ประมวลจริยธรรมผู้บริหารและพนักงานรัฐวิสาหกิจ

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อ 29 กันยายน 2564

5

■ **มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน** ด้วยการรับผิดชอบมุ่งมั่น อุทิศตน ปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ บทบาทและภารกิจของรัฐวิสาหกิจความคาดหวังของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้รับบริการและประชาชน อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคิดถึงประโยชน์ และความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรของรัฐ รวมทั้งคำนึงถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการทำงานของผู้บริหารและพนักงานรัฐวิสาหกิจ

ประมวลจริยธรรมผู้บริหารและพนักงานรัฐวิสาหกิจ

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อ 29 กันยายน 2564

6

■ **ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ** ด้วยการปฏิบัติหน้าที่อย่างเที่ยงธรรมปราศจากอคติ และไม่เลือกปฏิบัติ โดยการใช้ความรู้สึกหรือความสัมพันธ์ส่วนตัวหรือเหตุผลของความแตกต่าง เช่น เชื้อชาติ ศาสนา เพศ อายุ สภาพร่างกาย สถานะทางเศรษฐกิจสังคม ฯลฯ รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ ใส่ใจ เคารพในศักดิ์ศรี และปฏิบัติต่อทุกคนอย่างให้เกียรติ

ประมวลจริยธรรมผู้บริหารและพนักงานรัฐวิสาหกิจ

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อ 29 กันยายน 2564

7

■ ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ

ด้วยการดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต รักษาเกียรติศักดิ์ของเจ้าหน้าที่ของรัฐและปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ด้วยการเคารพกฎหมายและมีวินัยรวมทั้งรักษาชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของทางราชการโดยรวม

แนวทางการปฏิบัติตนของผู้บริหารและพนักงานรัฐวิสาหกิจ

กปน.

ผู้บริหารและพนักงาน

ผู้บังคับบัญชา

1

2

3

จัดทำข้อกำหนดจริยธรรม
ที่สอดคล้องกับบทบาทภารกิจ
และสภาพปัญหาความเสี่ยง
ของหน่วยงาน

ปฏิบัติตาม
กรอบแนวทางการปฏิบัติตน
ที่ “ควรกระทำ” และ
“ไม่ควรกระทำ”

สอดส่องดูแล ส่งเสริมพัฒนา
ให้พนักงานมีพฤติกรรม
ทางจริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดี

กิจกรรมทำป๊อป

ร่วมตอบคำถามวัดความรู้จากกิจกรรมทำป๊อปการถอดบทเรียน
หัวข้อ ' ประมวลจริยธรรมและแนวปฏิบัติที่ดีของรัฐวิสาหกิจ '
เพียง 5 ข้อ ลุ้นรับร่วมพับเอาไว้อีกกันแดดกันฝนกันได้เลย

ร่วมพับ UV

สแกน
เพื่อร่วมกิจกรรม

